

Innhold

Innledning	9
Hva er spesielt ved eldres selvmord?	9
Tabu og aksept	10
Hvem er «eldre» når vi snakker om selvmord?	11
Del 1	
ALDRING OG SELVMORD	13
<i>Kapittel 1</i>	
Forandring og sårbarhet i eldre år	15
Frykten for alderdommen	15
Holdninger til eldre - «alderisme»	17
Tapene	19
Livshistoriene	21
Eksistensielle utfordringer	24
Å bli gammel i Norge - fakta	25
Samfunnet og de eldre	28
Aktivitetspresset	29
Aldringsteorier - harmoni eller fortvilelse?	29
Om å mestre tapene	31
En byrde for samfunnet?	33
<i>Kapittel 2</i>	
Selvmondsatferd hos eldre - begreper og omfang	35
Selvmonds tanker, selvmordsforsøk og selvmord	35
Globale perspektiver på eldres selvmord	37
Eldres selvmord i Norge	39
Er eldres selvmord et problem i Norge?	41

Kapittel 3

Eldres selvmord - årsaksforhold	43
Et historisk perspektiv	43
Forskning om eldres selvmord	45
Sosiale perspektiver	47
Psykologiske perspektiver	51
Somatisk sykdom og funksjonssvikt	55
Depresjon	58
Annen mental sykdom	63
Kjønnsperspektivet. De gamle menns dominans	64
Oppsummering av risikofaktorer	69
Tidligere selvmordsforsøk. Ytring av dødsønsker og selvmordstanker	69
Psykiatrisk sykdom	69
Somatisk sykdom	70
Belastninger i livet	70
Lite nettverk - sosial isolasjon	70
Personlighetstrekk	71

Kapittel 4

En forståelse av eldres selvmord	73
Teorier	73
Hvorfor bruke kvalitativ metode i forskning om eldres selvmord? ..	76
Kvalitativ forskning om eldres selvmordstanker og selvmordsforsøk	77
En kvalitativ studie om eldres selvmord i Norge	80
Hva kjennetegnet de eldre i studien?	82
Hvordan var livsopplevelsen til de eldre i studien den siste tiden? ..	84
Hvordan kan resultatene gi forståelse av selvmordsprosessen?	86
Teori som belyser resultatene	87
De eldres forhold til helsevesenet	88

Kapittel 5

Spesielle utfordringer for hjelperne når pasienten er gammel	93
Holdninger blant hjelperne	93
Den gamle pasienten - diagnostiske og behandlingsmessige utfordringer	95
Eldre med psykiske problemer	98

Mistroen til hjelpeapparatet	100
Hva skjer når eldre varsler om selvmord?.....	101

Del 2

HVORDAN KAN MAN HJELPE SELVMORDSUTSATTE ELDTRE?	105
--	------------

Kapittel 6

Forebygging av selvmord hos eldre	107
Forebyggingsnivåer	107
Forebyggingstiltak som er forsøkt	108
Forebyggingstiltak som anbefales	111
Fra systemnivå til det individuelle møtet med den eldre.....	113
Hvordan gjenkjenne eldre som kan være i en risikosituasjon	115
Hvordan kommunisere med en eldre pasient som du tenker kan ha selvmordsrisiko?	117
Forståelse som veileder i møtet med den eldre.....	121
Hva gjør jeg når jeg tror det er selvmordsfare?	126

Kapittel 7

De vanskelige spørsmålene	129
Selvmodet som eksistensielt valg?	129
Forståelse, ikke aksept.....	132
Ambivalensen	133
Referanser	135